

United Nations
Nations Unies

International
Criminal Tribunal
for the former
Yugoslavia

Tribunal Pénal
International pour
l'ex-Yougoslavie

SAŽETAK PRESUDE

(Isključivo za medije. Nije zvaničan dokument)

VIJEĆA

Haag, 16. novembar 1998.

Izjava Pretresnog vijeća na izricanju presude u predmetu Tužilac protiv Delalića i drugih ("Čelebići") 16. novembra 1998.

Pretresno vijeće na jutrošnjoj sjednici donosi Presudu u ovom predmetu - poznatom kao predmet "Čelebići" - što je druga presuda koju izriče Međunarodni sud po okončanju suđenja i prva koja se tiče predmeta protiv više od jednog optuženog. Suđenje četvorici optuženih je počelo 10. marta 1997. i trajalo je oko 19 mjeseci. Pretresnom vijeću je predočen velik broj dokaza i optužbe i odbrane, uključujući svjedočenja brojnih svjedoka i stotine stranica dokumenata, koje je Vijeće pažljivo razmotrilo, zajedno s argumentima strana.

Zločini za koje se četvorica optuženih terete u Optužnici su teška kršenja međunarodnog humanitarnog prava i, kao takvi, zaslužuju izuzetno pažljivo razmatranje jer uključuju mnoga složena činjenična i pravna pitanja kojima se prethodno nije bavilo nijedno međunarodno pravosudno tijelo. Osim toga, na ovom suđenju su pokrenuta brojna pitanja u vezi s postupkom i dokazima koje jedan međunarodni sud mora nužno da riješi, i ovo Pretresno vijeće je svemu tome poklonilo dužnu pažnju, pri čemu je uvijek imalo na umu prava optuženih i potrebu za pravičnim i ekspeditivnim suđenjem.

Pismena Presuda ovog Pretresnog vijeća je prema tome dugačak dokument, od skoro 500 stranica, koji je nemoguće pročitati jutros u cjelini. Umjesto toga, ukratko ćemo opisati kako je tekst Presude organizovan i iznijeti sažetak sadržaja. Nakon toga će biti objavljena presuda u odnosu na svakog optuženog i svaku tačku Optužnice.

Presuda je podijeljena u šest odjeljaka, od kojih svaki čini sastavni dio cjeline. Prvi odjeljak je uvodni dio, u kojem je predstavljena Optužnica i iznijet proceduralni istorijat ovog predmeta. Drugi odjeljak se bavi pozadinom događaja i preliminarno utvrđenim činjenicama u vezi sa sukobom na području Bosne i Hercegovine na koji se Optužnica odnosi, političkom strukturom i vojnim snagama u opštini Konjic - opštini na koju se ovaj predmet odnosi - i postojanjem zatvora-logora Čelebići. U Odjeljku III se razmatra mjerodavno pravo, odnosno članovi 2, 3 i 7 Statuta Međunarodnog suda, i iznose elementi svakog od krivičnih djela za koje se optuženi terete.

Odjeljak IV sadrži analizu Pretresnog vijeća o činjenicama ovog predmeta i dokazima iznesenim pred Vijeće, kao i zaključke Vijeća u odnosu na svaku od tačaka Optužnice. Odjeljak V se bavi pitanjima odmjeravanja kazne uopšte i u odnosu na svakog od optuženih. Konačno, u Odjeljku VI je izložena Presuda Pretresnog vijeća o krivici odnosno nevinosti svakog od optuženih po svakoj tački Optužnice protiv njih i utvrđena kazna za svakog od optuženih u odnosu na tačke po kojima su proglašeni krivim. Osim toga, u prilogu Presude se nalaze razni dokumenti, uključujući Optužnicu, spisak korištenih pojmova i kratica, kartu i plan, te razne fotografije zatvora-logora Čelebići.

Pretresno vijeće sada želi da istakne određene aspekte Presude u svakom od pomenutih odjeljaka.

Internet adresa: <http://www.icty.org>

Služba za medije/komunikacije

Churchillplein 1, 2517 JW The Hague. P.O. Box 13888, 2501 EW The Hague. The Netherlands

Tel.: +31-70-512-5343; 512-5356 Fax: +31-70-512-5355

U Odjeljku I, Presuda sadrži opis optužbi iznesenih u Optužnici, a to su razne tačke kršenja člana 2 Statuta - teške povrede Ženevskih konvencija - i člana 3 Statuta - kršenja zakona i običaja ratovanja - za koje se navodi da su počinjena u zatvoru-logoru Čelebići u opštini Konjic u srednjoj Bosni i Hercegovini u periodu od nekoliko mjeseci 1992. godine.

Četvrtoptuženi Esad Landžo se tereti u skladu s članom 7(1) Statuta za hotimično lišavanje života i ubistvo, mučenje i surovo postupanje, te hotimično nanošenje velikih patnji ili teških povreda tijela ili zdravlja. Trećoptuženi Hazim Delić se slično tereti prema članu 7(1) za hotimično lišavanje života i ubistvo, mučenje - uključujući silovanje - i surovo postupanje, nečovječno postupanje, hotimično nanošenje velikih patnji ili teških povreda tijela ili zdravlja, protivpravno zatvaranje civila i pljačku privatne imovine. Hazim Delić se takođe tereti prema članu 7(3) Statuta za odgovornost nadređenog u vezi sa zločinima koji su se u to vrijeme dogodili u zatvoru-logoru Čelebići.

Drugooptuženi Zdravko Mucić takođe se tereti u skladu s članom 7(3) za odgovornost nadređenog za zločine navedene u Optužnici, zbog svog položaja komandanta zatvora-logora Čelebići tokom predmetnog perioda. Mucić se dalje tereti za neposredno učesće u protivpravnom zatvaranju civila, u pljački privatne imovine i hotimičnom nanošenju velikih patnji ili teških povreda tijela ili zdravlja i surovom postupanju zbog nehumanih uslova koji su postojali u zatvoru-logoru Čelebići. Prvooptuženi Zejnil Delalić se tereti po članu 7(3) za odgovornost nadređenog za zločine koji se navode u Optužnici, zbog njegove sveukupne komande nad zatvorom-logorom Čelebići u predmetnom periodu. Delalić se takođe tereti kao neposredni učesnik u protivpravnom zatvaranju civila.

U uvodnom odjeljku se uz to opisuje procedura primijenja u vezi s optužnicom, hapšenjem i prebacivanjem optuženih, kao i mnoga pokrenuta i razjašnjena pretpretresna pitanja, te podneseni zahtjevi o kojima se odlučivano tokom suđenja. Pretresno vijeće želi da istakne brojnost i raznolikost pomenutih pitanja, od kojih su mnoga bila suštinski važna, a druga manje relevantna.

U Odjeljku II, Presuda zločine koji se navode u Optužnici stavlja u kontekst. Iznosi se pregled historijata raspada Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije i sukoba koji su eskalirali u Sloveniji, Hrvatskoj i Bosni i Hercegovini. Tu se detaljnije govori o vojnim snagama angažovanim u Bosni i Hercegovini, nakon čega se pažnja usmjerava konkretno na opštinu Konjic. Opisani su sukobi u Konjicu u aprilu, maju i junu 1992., uključujući i one operacije koje su rezultirale uspostavljanjem pritvoreničkog objekta u nekadašnjoj kasarni JNA u selu Čelebići kako bi se smjestili oni bosanski Srbi koje su uhapsile snage bosanske vlade. Opisane su i razne zgrade i drugi objekti u zatvoru-logoru Čelebići koji su od važnosti za ovaj predmet.

Odjeljak III započinje raspravu o mjerodavnom pravu razmatranjem člana 1 Statuta. Najvažnije, zaključeno je da je u periodu na koji se odnosi Optužnica, u Bosni i Hercegovini postojao oružani sukob, koji je zahvatio opštinu Konjic. U Konjicu, u oružanom sukobu su sudjelovale snage bosanske vlade - snage Teritorijalne odbrane i Ministarstva unutrašnjih poslova (MUP), koje su jedno vrijeme djelovale zajedno s Hrvatskim vijećem obrane (HVO), snage bosanskih Srba - prvobitno JNA a zatim Vojske Republike Srpske (VRS), kojima su se pridružili lokalni dobrovoljci i paravojne snage. Nadalje, utvrđeno je da postoji jasna povezanost između djela optuženih koja se navode u Optužnici i oružanog sukoba.

U Odjeljku III se detaljno govori o odredbama člana 2 Statuta i kriterijima koji moraju biti zadovoljeni kako bi se utvrdilo da je počinjena "teška povreda Ženevskih konvencija iz 1949. godine". Konkretno, Presuda se fokusira na pitanje da li se oružani sukob kojim se bavimo može okarakterisati kao "međunarodni", kao i pitanjem da li su žrtve navedenih zločina bile "osobe zaštićene" Ženevskim konvencijama iz 1949. Pretresno vijeće smatra da su ta pitanja od temeljne važnosti, prvo, za rješavanje u ovom

predmetu, i drugo, za utvrđivanje ispravne pravne kvalifikacije sukoba u Bosni i Hercegovini i doseg prava zaštite u odnosu na stanovništvo te države koje se našlo izloženo strahotama surovog rata.

Pretno vijeće nalazi da se sukob u Bosni i Hercegovini mora smatrati međunarodnim oružanim sukobom tokom cijele 1992. godine. Nema nikakve sumnje da su snage izvan Bosne i Hercegovine, naročito snage Jugoslovenske narodne armije (JNA), učestvovala u neprijateljstvima u ovoj državi. Sredinom maja 1992., vlasti Savezne Republike Jugoslavije (Srbija i Crna Gora) pokušale su da stvore privid da više ne učestvuju u sukobu u Bosni i Hercegovini podjelom JNA na Vojsku Republike Srpske (VRS) i Vojsku Jugoslavije (VJ). Pretno vijeće, međutim, smatra da je to bio smišljen pokušaj da se zamaskira daljnja umiješanost SRJ, čija je vlada ostala snaga koja je upravljala bosanskim Srbima.

Pretno vijeće je takođe zaključilo da su u svim relevantnim periodima, osobe zatočene u zatvoru-logoru Čelebići, žrtve zločina koji se navode u Optužnici, bile osobe zaštićene Četvrtom ženevskom konvencijom o civilima. Konkretno, Pretno vijeće je čvrsto uvjeren da se civilima zahvaćenim međunarodnim oružanim sukobom koji je proistekao iz raspada države ne može uskratiti puna zaštita prema Četvrtoj ženevskoj konvenciji isključivo na osnovu statusa koji njihovo državljanstvo ima u skladu s nacionalnim zakonom.

Odjeljak III takođe sadrži raspravu o članu 3 Statuta koji se odnosi na kršenja zakona i običaja ratovanja. Rasprava se naročito bavi preuzimanjem zajedničkog člana 3 Ženevskih konvencija u član 3 Statuta, iz čega slijedi zaključak da zajednički član 3 predstavlja odredbu međunarodnog običajnog prava čije kršenje povlači individualnu krivičnu odgovornost počinioca.

Nakon kratkog osvrt na prirodu individualne krivične odgovornosti u skladu s članom 7(1) Statuta, Odjeljak III sadrži detaljnu raspravu o konceptu komandne odgovornosti prema međunarodnom običajnom pravu i njegovoj realizaciji članu 7(3). Ovo je prvi put od sudskih predmeta koji su se rješavali nakon Drugog svjetskog rata da jedno međunarodno pravosudno tijelo razjašnjava koncept komandne odgovornosti. Najvažnije, zaključeno je da su ovom doktrinom obuhvaćeni ne samo vojni komandanti, već i civili na položajima vlasti. Štaviše, u vezi s pripisivanjem krivične odgovornosti, ne samo osobe na *de jure* nadređenim pozicijama, već i one koje su na tim pozicijama *de facto*, mogu se smatrati krivično odgovornim ako su znale ili imale razloga da znaju da su krivična djela bila ili da će biti počinjena od strane njihovih podređenih, a nisu preuzele neophodne i razumne mjere da spriječe ta djela ili kazne počinioca.

Odjeljak III se nastavlja opisom elemenata svakog od krivičnih djela za koja se tereti u Optužnici, odnosno hotimičnog lišavanja života i ubistva, mučenja, hotimičnog nanošenja velikih patnji ili teških povreda tijela ili zdravlja, nečovječnog postupanja, surovog postupanja, protivpravnog zatvaranja civila i pljačke. U tom kontekstu, Pretno vijeće želi da naglasi da nema sumnje da radnje silovanja predstavljaju mučenje prema međunarodnom običajnom pravu.

U Odjeljku IV, pravo - onako kako je protumačeno u prethodnom odjeljku - primjenjuje se na činjenice u ovom predmetu. Tako se detaljno ispituje položaj Zejnila Delalića u vezi sa zatvorom-logorom Čelebići, pri čemu je diskusija podijeljena na vremenski period kada je bio "koordinator" u opštini Konjic i na period kada je bio komandant Prve taktičke grupe bosanskih oružanih snaga. Slijedi zaključak o tome da li se može smatrati da je on u relevantno vrijeme imao ovlaštenja nadređenog u zatvoru-logoru Čelebići i da li se stoga može smatrati odgovornim kao komandant za krivična djela za koja se navodi da su tamo počinjena. Isto tako, raspravlja se o položaju Zdravka Mucića i donosi zaključak o tome da li je on, kao komandant zatvora-logora Čelebići, imao

ovlaštenja nadređenog nad stražarima u zatvoru-logoru, da li je znao ili imao razloga da zna za krivična djela koja su tamo počinjena i, nadalje, da li je preduzeo neophodne i razumne mjere da spriječi ta djela ili kazni počinioce. Na isti način je provedeno ispitivanje i doneseni su zaključci u pogledu Hazima Delića, zamjenika komandanta zatvora-logora Čelebići.

Odjeljak IV sadrži analizu dokaza izvedenih pred Pretresnim vijećem u vezi sa svakom od tačaka Optužnice, a odgovornost svakog od optuženih je ocijenjena i o njoj je donesena odluka. Na kraju ovog Odjeljka je diskusija o posebnoj odbrani smanjenom uračunljivošću koju je iznio Esad Landžo.

U skladu s pravilom 85(A)(vi) Pravilnika o postupku i dokazima, Pretresno vijeće je saslušalo usmene podneske optužbe i odbrane o odmjjeravanju kazne na pretresu koji je počeo 12. oktobra 1998. Pretresno vijeće je takođe razmotrilo pismene podneske strana u postupku o odmjjeravanju kazne i, u skladu s pravilom 87(C), iznijelo diskusiju i zaključke s tim u vezi u Odjeljku V Presude. Vijeće je tako uzelo u obzir razne otežavajuće i olakšavajuće faktore, kao i praksu izricanja zatvorskih kazni sudova u bivšoj Jugoslaviji u vezi s onim krivičnim djelima za koja je svaki od optuženih proglašen krivim.

Iz gorenavedenih razloga, nakon što je razmotrilo sve dokaze, argumente strana u postupku i Statut i Pravilnik, Pretresno vijeće zaključuje i izriče kazne kako slijedi:

U odnosu na prvooptuženog Zejnila Delalića:

Tačke 13 i 14: NIJE KRIV za tešku povredu Ženevskih konvencija iz 1949. (hotimično lišavanje života) ni za kršenje zakona i običaja ratovanja (ubistva).

Tačke 33 i 34: NIJE KRIV za tešku povredu Ženevskih konvencija iz 1949. (mučenje) ni za kršenje zakona i običaja ratovanja (mučenje).

Tačka 35: NIJE KRIV za kršenje zakona i običaja ratovanja (surovo postupanje).

Tačke 38 i 39: NIJE KRIV za tešku povredu Ženevskih konvencija iz 1949. (hotimično nanošenje velikih patnji ili teških povreda tijela ili zdravlja) i za kršenje zakona i običaja ratovanja (surovo postupanje).

Tačke 44 i 45: NIJE KRIV za tešku povredu Ženevskih konvencija iz 1949. (nečovječno postupanje) ni za kršenje zakona i običaja ratovanja (surovo postupanje).

Tačke 46 i 47: NIJE KRIV za tešku povredu Ženevskih konvencija iz 1949. (hotimično nanošenje velikih patnji ili teških povreda tijela ili zdravlja) ni za kršenje zakona i običaja ratovanja (surovo postupanje).

Tačka 48: NIJE KRIV za tešku povredu Ženevskih konvencija iz 1949. (protivpravno zatočavanje civila).

U odnosu na drugooptuženog Zdravka Mucića:

Tačke 13 i 14: Krivična odgovornost nadređenog za ubistva

KRIV JE za tešku povredu Četvrte ženevske konvencije (hotimično lišavanje života) i za kršenje zakona i običaja ratovanja (ubistva) u odnosu na Željka Čećeza, Petka Gligorevića, Gojka Miljanića, Miroslava Vujičića, Peru Mrkajića, Šćepu Gotovca, Željka Miloševića, Simu Jovanovića i Boška Samoukovića.

NIJE KRIV u odnosu na Milorada Kuljanina, Slobodana Babića i Željka Klimentu.

NIJE KRIV za tešku povredu Četvrte ženevske konvencije (hotimično lišavanje života) ni za kršenje zakona i običaja ratovanja (ubistvo) u odnosu na Slavka Sušića.

KRIV JE za tešku povredu Četvrte ženevske konvencije (hotimično nanošenje velikih patnji ili teških povreda tijela ili zdravlja) i za kršenje zakona i običaja ratovanja (surovo postupanje) u odnosu na Slavka Sušića.

Za hotimično lišavanje života, i za hotimično nanošenje velikih patnji ili teških povreda tijela ili zdravlja- kao teške povrede Četvrte ženevske konvencije - Pretresno vijeće osuđuje Zdravka Mucića na SEDAM godina zatvora.

Za ubistva i surovo postupanje - kao kršenje zakona i običaja ratovanja - Pretresno vijeće osuđuje Zdravka Mucića na SEDAM godina zatvora.

Tačke 33 i 34: Odgovornost nadređenog za djela mučenja

KRIV JE za tešku povredu Četvrte ženevske konvencije (mučenje) i za kršenje zakona i običaja ratovanja (mučenje) u odnosu na Milovana Kuljanina, Momira Kuljanina, Grozdanu Čečez, Milojku Antić, Spasoja Miljevića i Mirka Đorđića.

NIJE KRIV u odnosu na Mirka Babića.

Za mučenje - kao tešku povredu Četvrte ženevske konvencije - Pretresno vijeće osuđuje Zdravka Mucića na SEDAM godina zatvora.

Za mučenje - kao kršenje zakona i običaja ratovanja - Pretresno vijeće osuđuje Zdravka Mucića na SEDAM godina zatvora.

Tačka 35: Kršenje zakona i običaja ratovanja (surovo postupanje), ODBACUJE SE.

Tačke 38 i 39: Odgovornost nadređenog za nanošenje velikih patnji ili teške povrede

KRIV JE za tešku povredu Četvrte ženevske konvencije (hotimično nanošenje velikih patnji ili teških povreda tijela ili zdravlja) i za kršenje zakona i običaja ratovanja (surovo postupanje) u odnosu na Dragana Kuljanina, Vukašina Mrkajića i Nedeljka Draganića.

NIJE KRIV u odnosu na Duška Bendu.

NIJE KRIV za tešku povredu Četvrte ženevske konvencije (hotimično nanošenje velikih patnji ili teških povreda tijela ili zdravlja) u odnosu na Mirka Kuljanina.

KRIV JE za tešku povredu Četvrte ženevske konvencije (nečovječno postupanje) i za kršenje zakona i običaja ratovanja (surovo postupanje) u odnosu na Mirka Kuljanina.

Za hotimično nanošenje velikih patnji ili teških povreda tijela ili zdravlja, i za nečovječno postupanje - kao tešku povredu Četvrte ženevske konvencije - Pretresno vijeće osuđuje Zdravka Mucića na SEDAM godina zatvora.

Za surovo postupanje - kao kršenje zakona i običaja ratovanja - Pretresno vijeće osuđuje Zdravka Mucića na SEDAM godina zatvora.

Tačke 44 i 45: Odgovornost nadređenog za nehumana djela

KRIV JE za tešku povredu Četvrte ženevske konvencije (nečovječno postupanje) i za kršenje zakona i običaja ratovanja (surovo postupanje) u odnosu na Milenka Kuljanina, Novicu Đorđića, Vasu Đorđića, Veseljka Đorđića, Danila Kuljanina i Mišu Kuljanina.

Za nečovječno postupanje - kao tešku povredu Četvrte ženevske konvencije - Pretresno vijeće osuđuje Zdravka Mucića na SEDAM godina zatvora.

Za surovo postupanje - kao kršenje zakona i običaja ratovanja - Pretresno vijeće osuđuje Zdravka Mucića na SEDAM godina zatvora.

Tačke 46 i 47: Nehumani uslovi

KRIV JE za tešku povredu Četvrte ženevske konvencije (hotimično nanošenje velikih patnji ili teških povreda tijela ili zdravlja) i za kršenje zakona i običaja ratovanja (surovo postupanje).

Za hotimično nanošenje velikih patnji ili teških povreda tijela ili zdravlja - kao tešku povredu Četvrte ženevske konvencije - Pretresno vijeće osuđuje Zdravka Mucića na SEDAM godina zatvora.

Za surovo postupanje - kao kršenje zakona i običaja ratovanja - Pretresno vijeće osuđuje Zdravka Mucića na SEDAM godina zatvora.

Tačka 48: Protivpravno zatvaranje civila

KRIV JE za tešku povredu Četvrte ženevske konvencije (protivpravno zatvaranje civila).

Za protivpravno zatvaranje civila - kao tešku povredu Četvrte ženevske konvencije - Pretresno vijeće osuđuje Zdravka Mucića na SEDAM godina zatvora.

Tačka 49: Kršenje zakona i običaja ratovanja (pljačka), ODBACUJE SE.

Prilikom odmjeravanja kazne za svaku od tačaka po kojoj je Zdravko Mucić proglašen krivim, Pretresno vijeće je uzelo u obzir nekoliko faktora. Želimo da naglasimo dužnost komandanta bilo koje pritvorskog objekta u oružanom sukobu da osigura adekvatno postupanje prema zatvorenicima koji su tu zatočeni. Mucić je očigledno bio nemaran u obavljanju svoje dužnosti i dozvolio je onima u njegovoj nadležnosti da počine najgnusnija krivična djela a da nije preduzeo nikakve disciplinske mjere. Nadalje, kao komandant zatvora-logora Čelebići, on je bio osoba koja je imala prvenstvenu odgovornost za uslove u kojima su zatočeni držani. Kao što je detaljno obrazloženo u pismenoj presudi, Pretresno vijeće je zgroženo neadekvatnošću zaliha hrane i vode, ljekarske njege i uslova za spavanje koji su bili obezbijeđeni zatočenicima, kao i atmosferom terora koja je vladala u zatvoru-logoru Čelebići.

Pretresno vijeće je, osim toga, pratilo Mucićevo ponašanje i opšte držanje tokom cijelog suđenja i želi da naglasi da je ovo dostojanstven sudski proces, u vezi s najtežim optužbama, a on je često pokazivao odsustvo primjerenog poštovanja, kao i naizgled nepoimanje težine optužbi protiv njega.

Pretresno vijeće je dalje razmotrilo faktore koji idu u prilog Muciću. Vijeću su izneseni dokazi o uslovima koji su vladavali u opštini Konjic u predmetno vrijeme, kao i u

zatvoru-logoru Čelebići. Vijeće je takođe čulo dokaze da je Mucić pokušao da pomogne nekim od zatočenika u zatvoru-logoru, iako istovremeno nije iskazivao istu zabrinutost u odnosu na sve. Čini se da je njegov interes za samoodržanjem bio prevladavajući faktor kojim se vodio u svojim postupcima.

Pretno vijeće želi da naglasi značaj obaveze koju imaju svi pojedinci u oružanom sukobu da djeluju moralno i odgovorno, bez obzira na kaos i društveni raspad koji vladaju oko njih.

U odnosu na trećeoptuženog Hazima Delića:

Tačke 1 i 2: Ubistvo Šćepe Gotovca

KRIV JE za tešku povredu Četvrte ženevske konvencije (hotimično lišavanje života) i kršenje zakona i običaja ratovanja (ubistvo).

Za hotimično lišavanje života kao tešku povredu Četvrte ženevske konvencije, Pretresno vijeće osuđuje Hazima Delića na DVADESET godina zatvora.

Za ubistvo kao kršenje zakona i običaja ratovanja, Pretresno vijeće osuđuje Hazima Delića na DVADESET godina zatvora.

Tačke 3 i 4: Ubistvo Željka Miloševića

KRIV JE za tešku povredu Četvrte ženevske konvencije (hotimično lišavanje života) i kršenje zakona i običaja ratovanja (ubistvo).

Za hotimično lišavanje života kao tešku povredu Četvrte ženevske konvencije, Pretresno vijeće osuđuje Hazima Delića na DVADESET godina zatvora.

Za ubistvo kao kršenje zakona i običaja ratovanja, Pretresno vijeće osuđuje Hazima Delića na DVADESET godina zatvora.

Tačke 5 i 6: Ubistvo Sime Jovanovića

NIJE KRIV za tešku povredu Četvrte ženevske konvencije (hotimično lišavanje života) ni za kršenje zakona i običaja ratovanja (ubistvo).

Tačke 11 i 12: Ubistvo Slavka Sušića

NIJE KRIV za tešku povredu Ženevskih konvencija iz 1949. (hotimično lišavanje života) ni za kršenje zakona i običaja ratovanja (ubistvo).

KRIV JE za tešku povredu Četvrte ženevske konvencije (hotimično nanošenje velikih patnji ili teških povreda tijela ili zdravlja) i za kršenje zakona i običaja ratovanja (surovo postupanje).

Za hotimično nanošenje velikih patnji ili teških povreda tijela ili zdravlja - kao tešku povredu Četvrte ženevske konvencije - Pretresno vijeće osuđuje Hazima Delića na SEDAM godina zatvora.

Za surovo postupanje - kao kršenje zakona i običaja ratovanja - Pretresno vijeće osuđuje Hazima Delića na SEDAM godina zatvora.

Tačke 13 i 14: Odgovornost nadređenog za ubistva

NIJE KRIV za tešku povredu Ženevskih konvencija iz 1949. (hotimično lišavanje života) ni za kršenje zakona i običaja ratovanja (ubistvo).

Tačke 15 i 16: Mučenje Momira Kuljanina

NIJE KRIV za tešku povredu Ženevskih konvencija iz 1949. (mučenje) ni za kršenje zakona i običaja ratovanja (mučenje).

Tačka 17: NIJE KRIV za kršenje zakona i običaja ratovanja (surovo postupanje).

Tačke 18 i 19: Mučenje i silovanje Grozdane Čećez

KRIV JE za tešku povredu Četvrte ženevske konvencije (silovanje kao mučenje) i kršenje zakona i običaja ratovanja (silovanje kao mučenje).

Za mučenje - kao tešku povredu Četvrte ženevske konvencije - Pretresno vijeće osuđuje Hazima Delića na PETNAEST godina zatvora.

Za mučenje - kao kršenje zakona i običaja ratovanja - Pretresno vijeće osuđuje Hazima Delića na PETNAEST godina zatvora.

Tačka 20: Kršenje zakona i običaja ratovanja (surovo postupanje), ODBACUJE SE.

Tačke 21 i 22: Mučenje i silovanje Milojke Antić

KRIV JE za tešku povredu Četvrte ženevske konvencije (silovanje kao mučenje) i kršenje zakona i običaja ratovanja (silovanje kao mučenje).

Za mučenje - kao tešku povredu Četvrte ženevske konvencije - Pretresno vijeće osuđuje Hazima Delića na PETNAEST godina zatvora.

Za mučenje - kao kršenje zakona i običaja ratovanja - Pretresno vijeće osuđuje Hazima Delića na PETNAEST godina zatvora.

Tačka 23: Kršenje zakona i običaja ratovanja (surovo postupanje) ODBACUJE SE.

Tačke 24 i 25: Mučenje Spasoja Miljevića

NIJE KRIV za tešku povredu Ženevskih konvencija iz 1949. (mučenje) ni za kršenje zakona i običaja ratovanja (mučenje).

Tačka 26: NIJE KRIV za kršenje zakona i običaja ratovanja (surovo postupanje).

Tačke 27 i 28: Mučenje Mirka Babića

NIJE KRIV za tešku povredu Ženevskih konvencija iz 1949. (mučenje) ni za kršenje zakona i običaja ratovanja (mučenje).

Tačka 29: NIJE KRIV za kršenje zakona i običaja ratovanja (surovo postupanje).

Tačke 33 i 34: Odgovornost nadređenog za djela mučenja

NIJE KRIV za tešku povredu Ženevskih konvencija iz 1949. (mučenje) ni za kršenje zakona i običaja ratovanja (mučenje).

Tačka 35: NIJE KRIV za kršenje zakona i običaja ratovanja (surovo postupanje).

Tačke 38 i 39: Odgovornost nadređenog za nanošenje teške oatnje ili ozbiljnih povreda

NIJE KRIV za tešku povredu Ženevskih konvencija iz 1949. (hotimično nanošenje velikih patnji ili teških povreda tijela ili zdravlja) ni za kršenje zakona i običaja ratovanja (surovo postupanje).

Tačke 42 i 43: Nehumana djela, uključujući upotrebu električne naprave

KRIV JE za tešku povredu Četvrte ženevske konvencije (nečovječno postupanje) i kršenje zakona i običaja ratovanja (surovo postupanje).

Za nečovječno postupanje - kao tešku povredu Četvrte ženevske konvencije - Pretresno vijeće osuđuje Hazima Delića na DESET godina zatvora.

Za surovo postupanje - kao kršenje zakona i običaja ratovanja - Pretresno vijeće osuđuje Hazima Delića na DESET godina zatvora.

Tačke 44 i 45: Odgovornost nadređenog za nehumana djela

NIJE KRIV za tešku povredu Četvrte ženevske konvencije (nečovječno postupanje) ni za kršenje zakona i običaja ratovanja (surovo postupanje).

Tačke 46 i 47: Nehumani uslovi

KRIV JE za tešku povredu Četvrte ženevske konvencije (hotimično nanošenje velikih patnji ili teških povreda tijela ili zdravlja) i za kršenje zakona i običaja ratovanja (surovo postupanje).

Za hotimično nanošenje velikih patnji ili teških povreda tijela ili zdravlja - kao teško kršenje Četvrte ženevske konvencije - Pretresno vijeće osuđuje Hazima Delića na SEDAM godina zatvora.

Za surovo postupanje - kao kršenje zakona i običaja ratovanja - Pretresno vijeće osuđuje Hazima Delića na SEDAM godina zatvora.

Tačka 48: Protivpravno zatvaranje civila

NIJE KRIV za tešku povredu Četvrte ženevske konvencije (protivpravno zatvaranje civila).

Tačka 49: Kršenje zakona i običaja ratovanja (pljačka) ODBACUJE SE.

Prilikom odmjeravanja kazne za svaku od tačaka po kojima je Hazim Delić proglašen krivim, Pretresno vijeće je prvenstveno uzelo u obzir težinu djela i njihov uticaj na žrtve. Vijeće je zgroženo detaljima Delićevog kriminalnog ponašanja, koje su opisali mnoge žrtve i svjedoci. Delić je iskazao naročitu surovost uzrokovavši smrt dvojice muškaraca zatočenih u zatvoru-logoru Čelebići i proračunatu surovost prilikom mučenja i maltretiranja mnogih drugih. U nekoliko navrata je silovao dvije bespomoćne žene, u pokušaju sa nad njima ispolji svoju vlast i da ih do krajnosti zastraši. Pretresno vijeće smatra silovanje bilo koje osobe činom dostojnim prezira, kojim se vrijeđa suština ljudskog dostojanstva i fizičkog integriteta. Osim što nije pokazao samilost prema žrtvama koje je odabrao, Delić nije iskazao niti nikakvo pokajanje pred ovim Pretresnim vijećem.

U vrijeme dok je obavljao dužnost zamjenika komandanta u zatvoru-logoru Čelebići, Delić je doprinio stvaranju atmosfere straha svojim djelima i prijetnjama zatočenicima i njihovih ponižavanjem. Čini se da su mu bol i patnja koje je nanosio zatočenicima pružale sadističko zadovoljstvo, što se najjasnije vidi iz njegovog čestog korištenja naprave koja proizvodi elektrošokove. Delić je zloupotrebljavao svoj položaj vlasti i povjerenja kao zamjenik komandanta i, iako nije utvrđeno da snosi komandnu odgovornost za djela drugih unutar zatvora-logora, svojim djelima je ohrabrivao druge stražare u logoru da na svoj način učestvuju u maltretiranju pritvorenika.

Još jednom, Pretresno vijeće želi da naglasi da se raspad društva i mehanizama koji obično sankcionišu zločine u vremenima oružanog sukoba ne smiju koristiti za izbjegavanje odgovornosti svih pojedinaca da se ponašaju prikladno i da naprave moralni izbor.

U odnosu na četvrtootuženog Esada Landžu:

Tačke 1 i 2: Ubistvo Šćepe Gotovca

KRIV JE za tešku povredu Četvrte ženevske konvencije (hotimično lišavanje života) i kršenje zakona i običaja ratovanja (ubistvo).

Za hotimično lišavanje života - kao tešku povredu Četvrte ženevske konvencije - Pretresno vijeće osuđuje Esada Landžu na PETNAEST godina zatvora.

Za ubistvo kao kršenje zakona i običaja ratovanja Pretresno vijeće osuđuje Esada Landžu na PETNAEST godina zatvora.

Tačke 5 i 6: Ubistvo Sime Jovanovića

KRIV JE za tešku povredu Četvrte ženevske konvencije (hotimično lišavanje života) i kršenje zakona i običaja ratovanja (ubistvo).

Za hotimično lišavanje života - kao tešku povredu Četvrte ženevske konvencije - Pretresno vijeće osuđuje Esada Landžu na PETNAEST godina zatvora.

Za ubistvo - kao kršenje zakona i običaja ratovanja - Pretresno vijeće osuđuje Esada Landžu na PETNAEST godina zatvora.

Tačke 7 i 8: Ubistvo Boška Samoukovića

KRIV JE za tešku povredu Četvrte ženevske konvencije (hotimično lišavanje života) i kršenje zakona i običaja ratovanja (ubistvo).

Za hotimično lišavanje života - kao tešku povredu Četvrte ženevske konvencije - Pretresno vijeće osuđuje Esada Landžu na PETNAEST godina zatvora.

Za ubistvo - kao kršenje zakona i običaja ratovanja - Pretresno vijeće osuđuje Esada Landžu na PETNAEST godina zatvora.

Tačke 11 i 12: Ubistvo Slavka Sušića

NIJE KRIV za tešku povredu Ženevskih konvencija iz 1949. (hotimično lišavanje života) ni za kršenje zakona i običaja ratovanja (ubistvo).

KRIV JE za tešku povredu Četvrte ženevske konvencije (hotimično nanošenje velikih patnji ili teških povreda tijela ili zdravlja) i kršenje zakona i običaja ratovanja (surovo postupanje).

Za hotimično nanošenje velikih patnji ili teških povreda tijela ili zdravlja - kao teško kršenje Četvrte ženevske konvencije - Pretresno vijeće osuđuje Esada Landžu na PET godina zatvora.

Za surovo postupanje - kao kršenje zakona i običaja ratovanja - Pretresno vijeće osuđuje Esada Landžu na PET godina zatvora.

Tačke 15 i 16: Mučenje Momira Kuljanina

KRIV JE za tešku povredu Četvrte ženevske konvencije (mučenje) i kršenje zakona i običaja ratovanja (mučenje).

Za mučenje - kao tešku povredu Četvrte ženevske konvencije - Pretresno vijeće osuđuje Esada Landžu na SEDAM godina zatvora.

Za mučenje - kao kršenje zakona i običaja ratovanja - Pretresno vijeće osuđuje Esada Landžu na SEDAM godina zatvora.

Tačka 17: Kršenje zakona i običaja ratovanja (surovo postupanje) ODBACUJE SE.

Tačke 24 i 25: Mučenje Spasoja Miljevića

KRIV JE za tešku povredu Četvrte ženevske konvencije (mučenje) i kršenje zakona i običaja ratovanja (mučenje).

Za mučenje - kao tešku povredu Četvrte ženevske konvencije - Pretresno vijeće osuđuje Esada Landžu na SEDAM godina zatvora.

Za mučenje - kao kršenje zakona i običaja ratovanja - Pretresno vijeće osuđuje Esada Landžu na SEDAM godina zatvora.

Tačka 26: Kršenje zakona i običaja ratovanja (surovo postupanje) ODBACUJE SE.

Tačke 27 i 28: Mučenje Mirka Babića

NIJE KRIV za tešku povredu Ženevskih konvencija iz 1949. (mučenje) ni za kršenje zakona i običaja ratovanja (mučenje).

Tačka 29: NIJE KRIV za kršenje zakona i običaja ratovanja (surovo postupanje).

Tačke 30 i 31: Mučenje Mirka Đorđića

KRIV JE za tešku povredu Četvrte ženevske konvencije (mučenje) i kršenje zakona i običaja ratovanja (mučenje).

Za mučenje - kao tešku povredu Četvrte ženevske konvencije - Pretresno vijeće osuđuje Esada Landžu na SEDAM godina zatvora.

Za mučenje - kao kršenje zakona i običaja ratovanja - Pretresno vijeće osuđuje Esada Landžu na SEDAM godina zatvora.

Tačka 32: Kršenje zakona i običaja ratovanja (surovo postupanje) ODBACUJE SE.

Tačke 36 i 37: Nanošenje velikih patnji ili teških povreda Nedeljku Draganoviću

KRIV JE za tešku povredu Četvrte ženevske konvencije (hotimično nanošenje velikih patnji ili teških povreda tijela ili zdravlja) i kršenje zakona i običaja ratovanja (surovo postupanje).

Za hotimično nanošenje velikih patnji ili teških povreda tijela ili zdravlja - kao teško kršenje Četvrte ženevske konvencije - Pretresno vijeće osuđuje Esada Landžu na PET godina zatvora.

Za surovo postupanje - kao kršenje zakona i običaja ratovanja - Pretresno vijeće osuđuje Esada Landžu na PET godina zatvora.

Tačke 46 i 47: Nehumani uslovi

KRIV JE za tešku povredu Četvrte ženevske konvencije (hotimično nanošenje velikih patnji ili teških povreda tijela ili zdravlja) i kršenje zakona i običaja ratovanja (surovo postupanje).

Za hotimično nanošenje velikih patnji ili teških povreda tijela ili zdravlja - kao teško kršenje Četvrte ženevske konvencije - Pretresno vijeće osuđuje Esada Landžu na PET godina zatvora.

Za surovo postupanje - kao kršenje zakona i običaja ratovanja - Pretresno vijeće osuđuje Esada Landžu na PET godina zatvora.

Pretresno vijeće je pažljivo razmotrilo sve dokaze koji se odnose na stanje svijesti Esada Landže u vrijeme počinjenja ovih krivičnih djela. Iako je odbacilo njegovu odbranu smanjenom uračunljivošću, Vijeće je uzelo na znanje njegovu mladu dob u predmetno vrijeme i njegovu podložnost i nezrelost, kao i posebne crte njegove ličnosti, te uticaj koji je oružani sukob u njegovom rodnom gradu imao na njega. Upravo zbog tih faktora, Vijeće je izreklo manje tešku kaznu nego što bi to inače zahtijevala težina i okrutnost zločina koje je počinio.

Pretresno vijeće, međutim, ne prihvata da je Landžo bio samo instrument svojih nadređenih i da nije imao mogućnost da postupa po vlastitoj volji. Priroda njegovih zločina ukazuje na vrlo značajno učešće mašte i perverzno zadovoljstva u nanošenju bola i patnje. Krajnje je uznemirujuće vidjeti takvu sklonost nasilju i nepoštovanju ljudskog života i dostojanstva u tako mladoj osobi.

Svaki optuženi koji je proglašen krivim i s tim u skladu kažnjen svoju kaznu će izdržavati istovremeno, *inter se*.

Osim toga, u skladu s potpravilom 101(D) Pravilnika o postupku i dokazima, Zdravko Mucić, Hazim Delić i Esad Landžo imaju pravo da im se u izdržavanje kazne uračuna vrijeme koje su proveli u pritvoru čekajući na predaju Međunarodnom sudu i završetak suđenja. Prema tome, Zdravko Mucić ima pravo da mu se u kaznu koje je izreklo Pretresno vijeće na dan donošenja ove Presude uračuna vrijeme od dvije godine, sedam mjeseci i 29 dana, kao i vrijeme koje bude odslužio do rješenja eventualne žalbe. I Hazim Delić i Esad Landžo imaju pravo da im se u kaznu koju je izreklo Pretresno vijeće na dan donošenja ove Presude uračuna vrijeme od dvije godine, šest mjeseci i 14 dana, kao i vrijeme koje budu odslužili do rješenja eventualne žalbe.

U skladu s članom 27 Statuta i pravilom 103, zatvorske kazne će se izdržavati u državi koju odredi predsjednik Međunarodnog suda sa spiska država koje su izrazile spremnost da prihvate osuđenike. Prebacivanje Zdravka Mucića, Hazima Delića i Esada Landže u tu državu ili države obaviće se što je prije moguće po isteku roka za podnošenje žalbe. U slučaju da se podnese najava žalbe, prebacivanje osobe ili osoba za koje bude podnesena takva najava obaviće se što je prije moguće nakon što Žalbeno vijeće donese odluku o žalbi. Do tada, u skladu s odredbama pravila 102, Zdravko Mucić, Hazim Delić i Esad Landžo ostaju u pritvoru Međunarodnog suda.

U skladu s pravilom 99 Pravilnika, Zejnil Delalić može odmah biti pušten iz Pritvorske jedinice Ujedinjenih nacija, osim ako Pretresno vijeće ne naloži drugačije u skladu s potpravilom 99(B).

*****